

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

ערלה - פרק שלישי

משנת רפאל - תז

שמות מצטרפים לאסור, וּמְתֵר לַפְּהִינִים כיון שקדשי קדשים מותרים להם, ולפיגול ונותר בפני עצמם אין שיעור כדי לאסור את חתיכות החולין. רַבִּי שְׁמֵעוֹן מְתֵר את הכל לְזָרִים וְלַפְּהִינִים שלשיטתו אין שניים ושלושה שמות מצטרפים לאיסור:

משנה יז

בְּשֵׁר קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שאסור לזרים ובְּשֵׁר קִדְשִׁים קָלִים - כגון שלמים או תודה שמותר לאכילת זרים טהורים שְׁנֵתִּבְשְׁלוּ עִם בְּשֵׁר הַתְּאֵנָה - בשר חולין - אָסוּר לְטָמְאִים ששניהם אסורים להם, ובזה אף רבי שמעון מודה, הואיל וקדשי קדשים וקדשים קלים הם משם אחד, וּמְתֵר לְטָהוּרִים - לזרים טהורים אף לדעת חכמים, שהקדשים קלים מותרים להם, ובקדשי קדשים לבד אין שיעור לאסור את הבשר:

פרק שלישי

איסור הנאה מערלה

משנה א

בְּגֵד שֶׁצִבְעוּ בְּקִלְפֵי עֶרְלָה כגון מקליפות של אגוזים או רימונים של ערלה - יִדְלַק - ישרף הבגד, שאסור להנות מערלה.

גַּתְעָרֵב הבגד שצבעו בקליפי ערלה בְּאַחֲרֵים - בגדים אחרים המותרים, ואינו מכיר איזה בגד האסור - בְּלֵם יִדְלַקוּ, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שסובר שבגד חשוב הוא ואינו בטל. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: יַעֲלָה - יתבטל בְּאַחַד וּמֵאֲתָיִם בגדים:

משנה ב

הַצּוֹבֵעַ חוט בשיעור מְלֵא הַסִּיט - הרווח שבין אצבע לאמה כשפותחם, צבעו בְּקִלְפֵי עֶרְלָה וְאַרְגוּוֹ בְּבָגֵד, וְאִין יָדוּעַ אֵיזָה הוּא החוט, רַבִּי מֵאִיר

ר' עובדיה מברטנורא לאסור: ר"ש מתיר לזרים. לטעמיה דאמר שנים או שלשה שמות ממין אחד אין מצטרפין: יז בשר קדשי קדשים. אסור לזרים אפילו טהורים. בשר קדשים קלים שרי לזרים טהורים ואסור לטמאים. ובשלן עם בשר תאווה. בשר חולין דשרי אף לטמאים ויש בו כדי לבטל כל אחד בפני עצמו. מצטרפין לאסור לטמאים. אפילו לר"ש, דקדשי קדשים וקדשים קלים שם אחד להם כדאמרין לעיל גבי תרומה וחלה ובכורים. ומותר. לזרים טהורים אפילו לרבנן דקדשי קדשים אין בהם כדי לאסור: ג א בגד שצבעו בקליפי ערלה. כגון קליפי אגוזים ורמונים דגם הקליפים אסורים בהנאה כדדרשינן [ברכות לו:]: את פריו, את הטפל לפריו: ידלק. שאסור בהנאה דכתיב (ויקרא יט) וערלתם ערלתו, שלא יהנה ולא יצבע ולא ידליק בו את הנר: כולם ידלקו. ר"מ לטעמיה, דאמר לקמן את שדרכו למנות מקדש, ובגד שצבעו שדרכו למנות הוא: והכ"א יעלה באחד ומאתים. לטעמייהו, דאמרי לקמן בפרקין אין מקדש אלא ששה דברים בלבד. והלכה כחכמים: ב מלא הסיט. הוא כדי הפסק שיש בין אמה לאצבע כל מה שיכול להרחיבו. והפסק שיש בין האגודל לאצבע כל מה שיכול להרחיבו הוא הסיט כפול לפי שהוא כפול ממה שיש בין אמה לאצבע. ומלא הסיט הוא שיעור חשוב

אֹמֵר: יְדַלֵּק כֹּל הַבְּגָד. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: יַעֲלֶה
 - יתבטל החוט **בְּאַחַד וּמֵאֲתַיִם** חוטים:

משנה ג

הָאוֹרֵג מְלֵא הַסֵּיט מִצְמֹר הַבְּכוֹר בַּבְּגָד -
יְדַלֵּק הַבְּגָד כיון שצמר בכור אסור בהנאה, שנאמר
 (דברים טו, יט): "וְלֹא תִגְזוּ בְכוֹר צֹאנֶיךָ". האורג
וּמִשְׁעַר הַנְּזִיר שאסור בהנאה, שנאמר (במדבר ו,
 יח): "וְלָקַח אֶת שְׁעַר רֹאשׁ נְזִירוֹ וְנָתַן עַל הָאֵז אֲשֶׁר
 תַּחַת זָבַח הַשְּׁלָמִים", וכן **וּמִפֶּטֶר הַמּוֹר** שנערף
 ואסור בהנאה. האורג אחד מהם כמלוא הסיט **בְּשֵׁק**
 - **יְדַלֵּק הַשֵּׁק. וּבְמִקְדָּשָׁיו** - אם הצמר או השער
 הוא של קדשי בדק הבית או של קדשי מזבח -
מִקְדָּשָׁיו - אוסרים בהנאה **כָּל שֵׁהֵן** אפילו בפחות
 ממלוא הסיט⁵:

משנה ד

תִּבְשִׁיל שֶׁבִשְׁלוֹ בְּקִלְפֵי עֶרְלָה - שהסיק כירה
 בקליפות ערלה ובישל עליה - **יְדַלֵּק** - יישרף
 התבשיל, כיון שקליפות הערלה, שהוסקו כעצים,
 השביחו את התבשיל. **נִתְעַרְבַּב הַתְּבִשִׁיל בְּאַחֲרֵים -**
 בתבשילים אחרים המותרים - **יַעֲלֶה בְּאַחַד**
וּמֵאֲתַיִם:

משנה ה

וכן **תִּנּוֹר שֶׁהִסִּיקוּהוּ בְּקִלְפֵי עֶרְלָה וְאַפָּה בּוֹ אֶת הַפֶּת -** תִּדְלֵק הַפֶּת מפני
 שיש שבח עצים בפת. **נִתְעַרְבַּב בְּאַחֲרוֹת -** תַּעֲלֶה בְּאַחַד וּמֵאֲתַיִם:

משנה ו

מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תֵלְתָן - צמח ממשפחת הקטניות **שֶׁל פְּלֵאי הַכֶּרֶם** היינו
 גידל תלתן בכרמו ועשה ממנו חבילות, ואסורים הם משום כלאי הכרם, **יְדַלְקוּ**
 שנאמר (דברים כב, ט): "לֹא תִזְרַע כְּרָמְךָ כְּלָאִים פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלֵאָה", ודרשו "תִּקְדַּשׁ"
 - תוקד אש.

ביאורים והרחבות

5. הטעם שמחמירים בקדשים מבואר בירושלמי, לפי שמדובר בקדשים שיש להם פדיון, ודבר
 שיש לו מתירין אפילו באלף אינו בטל.

ר' עובדיה מברטנורא
 לאיסור, הלכך כשארגו בבגד
 ואין ידוע איזו הוא, ר"מ אומר
 ידלק לטעמיה. וחכ"א יעלו
 באחד ומאתים לטעמייהו,
 כפלוגתא דלעיל: ג מצמר
 הבכור. ואסור לגזוז בכור,
 שנאמר (דברים טו) ולא תגזו
 בכור צאנך. ובבכור בעל מום
 איירי ולהכי בעי מלא הסיט,
 דאילו בכור תם הרי הוא
 מוקדשים, ותנן ובמוקדשים
 מקדשים כל שהוא: משער
 הנזיר. ושערו אסור בהנאה
 שנא' (במדבר ו) קדוש יהיה גדל
 פרע גדולו של פרע יהיה קדוש:
 ומפטר המור. לאחר עריפה
 כולי עלמא מודו דאסור בהנאה
 דגמרינן עריפה עריפה מעגלה
 ערופה: בשק. גבי צמר תנא
 בגד וגבי שער תנא שק דהכי
 אורחיה: ד ידלק. דיש שבח
 עצים בתבשיל, וכן בפת: יעלה
 בא' ומאתים. ובהא מודה ר"מ,
 דאין זה מעשרה דברים דחשיב
 ר' מאיר דמקדשים, כדמוכח
 בירושלמי: ו חבילי תלתן. אין
 חבילה פחותה מכ"ה זירים: